

KONINKLIJK
MUSEUM
VOOR SCHONE
KUNSTEN
ANTWERPEN

HERWIG TODTS

Publicaties

- Bijdragen in: *James Ensor. Universum van een fantast* (cat. tent. Gemeentemuseum Den Haag), Antwerpen, Ludion, 2011, 237 pp.:
 - i.s.m. S. de Bodt, 'Met Gragapança naar Zeeland. Het schetsboek "Voyage en Hollande"', pp. 56–65;
 - i.s.m. S. de Bodt, 'Ensor. Een pleinairist wordt modernist', pp. 8–33.
- *Ensor ontmaskerd – Ensor revealed – Ensor démasqué* (cat. tent. Brussel, ING), Brussel, Mercatorfonds, 2010, 248 pp.
- i.s.m. L. de Jong en N. Schrijvers, *From Ensor to Magritte: Belgian painting between 1880 and 1940* (cat. tent. Ibaraki, Hiroshima, Shimane en Tokio), Tokio, APT International 2010, 127 pp.
- Bijdragen in: H. Todts (red.), *Goya, Redon, Ensor. Groteske schilderijen en tekeningen* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), Tielt, Lannoo, 2009, 238 pp. [ook in het Engels verschenen]:
 - 'Ensor, Redon en Goya, een merkwaardige ontmoeting', pp. 8–20;
 - 'Francisco Goya. Een subversieve hofschilder?', pp. 21–73;
 - 'De emancipatie van de groteske en de herontdekking van Goya', pp. 74–95;
 - 'Odilon redon, aartssymbolist', pp. 96–123;
 - "'Ik denk dat ik een uitzonderlijk schilder ben" (James Ensor)', pp. 124–183.
- "'Make way for the Old Ones! Respect Defunct Schools". Ensor and the Art-historical Canon', in A. Swinbourne (red.), *James Ensor* (cat. tent. New York, The Museum of Modern Art), New York, Museum of Modern Art, 2009, pp. 118–127 [ook in het Frans verschenen, pp. 40–47].
- 'The Sum and its Parts', in *A Story of the Image. Old & New Masters from Antwerp* (cat. tent. Shanghai Art Museum en National Museum of Singapore), Antwerpen, vzw Erfgoed en Musea Antwerpen, 2009 (432 pp.), pp. 77–97.

- ‘Het realisme van Xavier de Cock *Overtocht van het veer op de Leie te Latem* (1860), doel of middel?’, in *Inhuldiging Overtocht van het veer op de Leie te Latem (1860): Xavier de Cock (1818–1896), 4 juli 2009* (cat. tent. Deinze, Museum van Deinze en de Leiestreek), Deinze, Museum van Deinze en de Leiestreek, 2009.
- ‘James Ensor, Signora con ventaglio & Donna con scialle blu’, in *L’Eta di Courbet et Monet. La diffusione del realismo e dell’impressionismo nell’ Europa centrale e orientale* (cat. tent. Codroipo, Villa Manin), Treviso, 2009, pp. 272–273.
- ‘Beeldende kunst’, in *Antwerpen in de 20ste eeuw. Van Belle Epoque tot Golden Sixties* (Genootschap voor Antwerpse Geschiedenis), Brasschaat, 2008, pp. 301–316.
- ‘Een persoonlijk traject’, in C. Van Damme (red.), *Jan Cox. Profiel van een kunstenaarschap* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), Brugge, Stichting Kunstboek, 2008, pp. 98–115 [ook in het Engels verschenen].
- i.s.m. B. Caen en I. De Pourq, ‘Een populaire wetenschappelijke instelling’, in L. de Jong (red.) *Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen. Een geschiedenis 1810–2007*, Antwerpen en Brugge, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen en Stichting Kunstboek, 2008, 256 pp. [ook in het Engels verschenen].
- ‘Fiktion, Inszenierung und groteske Illusion im Werk von James Ensor’, in G. Finckh (red.), *James Ensor. Schrecken ohne ende* (cat. tent. Wuppertal, Von der Heydt-Museum), Wuppertal, Von der Heydt-Museum, 2008, pp. 41–54.
- *James Ensor. Schilderijen en tekeningen uit de verzameling van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen*, Schoten, BAI, 2008, 143 pp. [ook in het Frans en het Engels verschenen].
- i.s.m. M. Jaenen, ‘Presentatie en tentoonstellingen’, in L. de Jong (red.), *Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen. Een geschiedenis 1810–2007*, Brugge, Stichting Kunstboek, 2008, pp. 158–185 [ook in het Engels verschenen].
- ‘Pierrot en skelet in het geel (van James Ensor)’, in *Collectie Vlaamse Gemeenschap Aanwinsten / Collection de la Communauté Flamande. Acquisitions / Collection of the Flemish Community. Acquisitions 2002–2006*, Brussel, Vlaamse Overheid – Kunsten en Erfgoed, 2008, pp. 49–55.
- Bijdragen in: *James Ensor. Japonism to modernism* (cat. tent. Tokyo Metropolitan Teien Museum, Mie Prefectural Art Museum, Fukushima Prefectural Art Museum, Kitakyushi Municipal Art Museum, Takamatsu City Museum of Art), Tokio, APT International, 2005, pp. 13–19, 41–176:
 - ‘Introduction’;
 - ‘Under the spell of pleinairism’;

- ‘Japonism to modernism’;
- ‘The grotesque in Ensor’s art’;
- ‘Selected descriptions’.
- ‘Emigrations and the arts’, in *Antwerp = America: Red Star Line, carrier of hope*, Antwerpen, Pandora, 2005, pp. 153–165.
- ‘Henri De Braekeleer, James Ensor et le paysage. Du pleinairisme à la mystification / Henri De Braekeleer, James Ensor en het landschap. Van pleinairisme tot mystificatie’, in *Natures de peintre / Schildersignatuur. Boulenger, Artan, Rops, De Braekeleer, Vogels, Ensor* (cat. tent. Brussel, Stadhuis), Brussel, Musées Expositions / Musea Tentoonstellingen, 2005, pp. 29–37, 122–130, 154–165.
- *James Ensor. ‘De noche cartografiaba mis sueños’. Obras en las colecciones del Koninklijk Museum voor Schone Kunsten de Amberes (KMSKA) y del Museum voor Schone Kunsten de Ostende (MSO)* (cat. tent. Valladolid, Caja Duero, en Sevilla, Caja San Fernando), Madrid, Edición del Umbral, 2004, 270 pp.
- ‘Rubens ter discussie?’, in *Van Delacroix tot Courbet* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 2004), Antwerpen, 2004 (103 pp.), pp. 17–24 [ook in het Frans verschenen].
- *La dignité des humbles. Jean-François Millet et le naturalisme en Europe* (cat. tent. Tokyo Bunkamura, Fukuoka Art Museum; met een bijdrage van Gabriel Weisberger) Tokio, NTNC, 2003, 222 pp.
- ‘Ensor – Wouters en weerom, misverstanden omtrent het modernisme / Vice-versa. Des quiproquos autour du modernisme’, in O. Bertrand , G. Audinet en H. Todts, *Rik Wouters: bronnen en werken / des origines à l’œuvre* (cat. tent. Brussel, Paleis voor Schone Kunsten), Brussel, 2002, pp. 33–49, 223–237.
- ‘The grotesque in Ensor’s Œuvre’, in C. de Zegher, *Between street and mirror: the drawings of James Ensor* (cat. tent. New York, The Drawing Center), New York, The Drawing Center, en Minneapolis, University of Minnesota Press, 2001, pp. 203–215.
- ‘Frederic, Guthrie, Laermans en het laat-negentiende-eeuwse naturalisme’, in *200 jaar verzamelen. Collectieboek Museum voor Schone Kunsten Gent*, Amsterdam en Gent, Ludion, 2000, pp. 148–151.
- ‘Pleinairisme en naturalisme in het werk van Evert Larock’, in *Evert Larock* (Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen), 2000, pp. 13–20.
- Bijdragen in: *Uit de verzameling. Tijdelijke opstelling van een keuze uit de verzameling* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 2000:
 - ‘Kunstenaars’, p. 1;
 - ‘19de-eeuwse historiestukken’, p. 8.
- ‘Schaefels’, in *17de en 18de eeuwse tekeningen: de Van Herckcollectie*, Brussel, 2000.

- i.s.m. I. de Buck (red.), *De idee Maurice Gilliams. Een schrijver over schilders* (Cahier 8), Antwerpen, Pandora, 2000.
- ‘Sam Dillemans. Bezeten op weg naar de sterren’, in *Ons Erfdeel* 43 (2000), p. 360 e.v.
[http://www.dbnl.org/tekst/ ons003200001_01/ ons003200001_01_0077.php](http://www.dbnl.org/tekst/ons003200001_01/ons003200001_01_0077.php).
- ‘Over de emancipatie van het portret en de devaluatie van de persoonlijkheid in de 19de eeuwse portretschilderkunst in ons land’, in *Vlaanderen* 48 (mei 1999), 3, pp. 154–155.
- ‘De schilders en de macht’, in *Mise-en-scène. Keizer Karel en de verbeelding van de negentiende eeuw* (cat. tent. Gent, Museum voor Schone Kunsten), Antwerpen, Mercatorfonds, 1999, pp. 224–231.
- ‘Vlaamse Beweging en Beeldende Kunsten’, in R. De Schryver, B. De Wever *et al.* (red.), *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*, dln. 1–3, Tielt, Lannoo, 1998, dl. 1, pp. 413–422.
- Bijdragen in: M.A. Stevens en R. Hoozee (red.), *Impressionism to symbolism. The Belgian Avant-Garde 1880–1900* (cat. tent. Londen, Royal Academy of Arts), Londen, Royal Academy of Arts, en Gent, Ludion, 1998, pp. 83–85 en 101–117:
 - ‘Henri De Braekeleer’;
 - ‘Henri De Braekeleer, Still Life’;
 - ‘James Ensor’;
 - ‘James Ensor, Russian Music’;
 - ‘James Ensor, Still Life with vegetables’;
 - ‘James Ensor The White Cloud’;
 - ‘James Ensor, Brussels Town Hall’;
 - ‘James Ensor, Children Washing’;
 - ‘James Ensor, Skeletons warming Themselves’;
 - ‘James Ensor Tower of Lissewege’;
 - ‘James Ensor, Melancholy Fishwives’.
- *Over het ontstaan van de moderne Bruegelverering (Bij de schilderijen in zaal 27)*, Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 1998, 15 pp.
- Bijdragen in: A. Pingeot en R. Hoozee (red.), *Paris–Bruxelles. Bruxelles–Paris. Les relations artistiques entre la France et la Belgique 1848–1914* (cat. tent. Parijs, Grand Palais, en Gent, Museum voor Schone Kunsten), Antwerpen, Mercatorfonds, en Parijs, Réunion des Musées Nationaux, 1997, pp. 81, 110, 160, 188, 191, 192, 381:
 - ‘Henri Leys, Lucie Leys’;
 - ‘Henri De Braekeleer, La salle à manger de Henri Leys’;
 - ‘Henri De Braekeleer, Anvers (La cathédrale)’;

- ‘James Ensor, La mangeuse d’huîtres’;
- ‘James Ensor, Le nuage blanc’;
- ‘James Ensor, L’homme de douleur’;
- ‘Guillaume Vogels, Crépuscule sur la mare’;
- ‘Eugène Laermans, Les Emigrants’.
- ‘Piecing the Scraps Together. Roel d’Haese and his Sculptures’, in *The Low Countries* 3 (1996).
- Bijdragen in: *The Dictionary of Art*, Londen en New York, Macmillan & Grove, 1996:
 - ‘Maeyer, Marcel (de)’, 20;
 - ‘Van Hoeydonck, Paul’, 32;
 - ‘Vermeersch, José’, 32;
 - ‘Art Contemporain’, pp. 516–17;
 - ‘Belgium XIII: collecting and dealing’, 3, pp. 614–616.
- Bijdragen in: *Het volk ten voeten uit. Naturalisme in België en Europa 1875–1915* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), Gent, Ludion, 1996 [ook in het Frans uitgegeven]:
 - Naturalisme: een inleiding tot de historiografie en interpretatie van een mode’, pp. 9–31;
 - ‘Jules Adler’, pp. 53–55;
 - ‘Jules Breton’, pp. 76–78;
 - ‘Léon Frederic’, pp. 112–123;
 - ‘Akseli Gallen-Kallela’, pp. 124–126;
 - ‘Ejnar Nielsen’, pp. 202–203;
 - ‘Fernand Pelez’, pp. 207–211;
 - ‘Anders Zorn’, pp. 255–257.
- ‘Charles Degroux en het miserabilisme: een kwestie van smaak? [Woord vooraf]’, in *Charles Degroux en het realisme* (Monografieën over moderne kunst) (cat. tent. Ieper, Gemeentekrediet), Brussel, Gemeentekrediet van België, 1995, pp. 7–11.
- Catalogusnotities in: *James Ensor. Etsen uit de verzameling van de Kredietbank* (cat. tent. Amsterdam, De Brakke Grond, en Rome, Palazzo Ruspoli), Brussel, 1995, pp. 17–150.
- ‘Bij wijze van begin & Uit het interbellum’, in *Het vel van Cambyses. Kunstkritieken tussen “Van nu en straks” en Documenta IX* (Vertoog en literatuur. Antwerpen 93), Leuven, Kritik, 1993, pp. 11–115.
- Catalogus in R. Hoozee, L. Schoonbaert en H. Todts, *James Ensor 1860–1949. Schilderijen, tekeningen en grafiek, een selectie uit Belgisch en Nederlands bezit* (cat. tent. Utrecht, Centraal Museum), Utrecht 1993, pp. 51–197.

- ‘Hoe Vlaams was onze moderne kunst. Publikatie van Hoozee maakt strenge evaluatie van periode 1900–1945’, in *De Standaard der Letteren*, 1993.
- ‘Miskend genie of hebzuchtige ijdeltuit. Francine Legrand wijdt studie aan late Ensor’, in *De Standaard der Letteren*, 1993.
- ‘Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen’, in *Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen*, 1993, 2, pp. 43–78.
- Bijdragen in: *In depot / Uit depot* (cat. tent. Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, 1993, 71 pp.:
 - ‘Historiek van de verzameling moderne kunst’;
 - ‘1. Eerbiedwaardige artiesten, uitmuntende landgenoten’;
 - ‘2. “L’Art pompier”’;
 - ‘3. De Salon: de smaak van de burger’;
 - ‘Henri De Braekeleer en het pleinairisme’;
 - ‘Ellende en ideaal: de nieuwe diversiteit’;
 - ‘Kunst voor de ingewijden’.
- ‘Magritte kon Chinese troon niet omverwerpen’, in *De Standaard der Letteren*, 4 december 1992.
- ‘Ensor-catalogus met grote gaten. Oostendse meester nam zijn bewonderaars graag bij de neus’, in *De Standaard der Letteren*, 1992.
- ‘Een keur van Belgische Meesters. Kunst van Heden, het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten en de 19de-eeuwse schilderkunst’, in *In dienst van de kunst. Antwerps mecenaat rond Kunst van Heden (1905–1959)* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen) Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 1991, 269 pp.
- ‘De Tentoonstellingen van Finse en Zweedse Kunst’, in *In dienst van de kunst. Antwerps mecenaat rond Kunst van Heden (1905–1959)* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 1991, 269 pp.
- ‘Omvang en diversiteit van de 19de-eeuwse picturale productie in Antwerpen’, in P. Verbraeken (red.), *Linnig: Een Antwerpse kunstenaarsdynastie in de 19de eeuw* (cat. tent. Antwerpen, Hessenhuis), Deurne, Mim, 1991, pp. 13–19.
- ‘Native Impressionism and Luminism in Belgian Art’, (cat. tent. Matsuzakaya Art Museum, Japan), 1991, [niet gepagineerd].
- ‘Le grotesque dans l’œuvre d’Ensor’, in *James Ensor* (cat. tent. Parijs, Musée du Petit Palais), Parijs, Réunion des Musées nationaux, 1990, pp. 85–252.

- ‘Het ongecompliceerde expressionisme van Fred Bervoets’, in *Ons Erfdeel*, 1990 [ook in het Frans verschenen, in *Septentrion*].
- Bijdragen in: *Schilders van het landelijke leven in België. Van realisme tot post-expressionisme* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), Antwerpen, Lannoo, 1990:
 - ‘Huys, Modeste’, pp. 163–164;
 - ‘Verboeckhoven, Eugène’, pp. 171–172.
- ‘Les illusions de Guillaume Bijl’, in *Septentrion*, 1989.
- ‘Architect-kunstenaar Luc Deleu en de “laconieke wijs”’, in *Ons Erfdeel*, 1989.
- Bijdragen in: L. Schoonbaert (red.), *James Ensor. België um 1900* (cat. tent. München, Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung), München, Hirmer, 1989:
 - ‘Einige Gedanken zu Belgien und seiner Malerei in 19. Jahrhundert’, pp. 41–46.
 - ‘Belgische Maler um 1900’, pp. 199–260 (Henri De Braekeleer, Frantz Charlet, Emile Claus, Henri Evenepoel, Alfred William Finch, Léon Frederic, Fernand Khnopff, Evert Larock, Xavier Mellery, Charles Mertens, Constantin Meunier, Pericles Pantazis, Félicien Rops, Theo Van Rysselberghe, Jan Stobbaerts, Guillaume Van Strydonck, Henry Van De Velde, Theodoor Verstraete, Guillaume Vogels).
- ‘Alleen de schilderijen zeggen mij de waarheid. Maurice Gilliams en Henri De Braekeleer’, in *De Standaard der Letteren*, nr. 1913, 1989.
- ‘Impressionisme geen Belgisch hoogstandje. Symptoom van modern bewustzijn’, in *De Standaard der Letteren*, 1989.
- *Henri De Braekeleer 1840–1888* (cat. tent. Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen en Laren, Singer Museum), Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 1988, 222 pp.
- ‘Voor de liefhebbers van oude meesters: Ignatius Van Regemorter’, in *Museumkrant*, (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen), 1 (1987), nr. 1.
- ‘Marcel Maeyer’, in *Ons Erfdeel*, 30, 2, pp. 255–259.
- ‘Edouard Agneessens: La Pétroleuse. De fysiognomische fictie van een eigentijdse wraakgodin’, in *De wagenmenner en andere verhalen. Album discipulorum Prof. Dr. Marcel De Maeyer*, Gent, Rijksuniversiteit, 1986, pp. 131–146.
- i.s.m. C. Van Damme, *Marcel Maeyer* (cat. tent. Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten), Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 1986.
- ‘Aspecten en tendensen in de laat-19de-eeuwse Antwerpse schilderkunst, 1880–1914’, in *Antwerpen 1900. Schilderijen en tekeningen 1880–1914* (cat. tent. Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone

Kunsten), Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 1985, [ongenummerde] pp. 27–35.

- Bijdragen in: *Antwerpen 1900. Schilderijen en tekeningen 1880–1914* (cat. tent. Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten) Antwerpen, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 1985, [ongenummerde pagina's]:
 - ‘Jacob Rosseels’;
 - ‘Florent Crabeels’;
 - ‘Pieter Van Havermaet’;
 - ‘Isidoor Meyers’;
 - ‘Evert-Jan Boks’;
 - ‘Jan Stobbaerts’;
 - ‘Willem Linnig Jr.’;
 - ‘Karel Ooms’;
 - ‘Robert Mols’;
 - ‘Emile Claus’;
 - ‘Theodoor Verstraete’;
 - ‘Eugeen Joors’;
 - ‘Piet Verhaert’;
 - ‘Frans Van Kuyck’;
 - ‘Frans Hens’;
 - ‘Léon Abry’;
 - ‘Frans Simons’;
 - ‘Henry Luyten’;
 - ‘Léon Brunin’;
 - ‘Henry Rul’;
 - ‘Evert Larock’;
 - ‘Henri De Smeth’;
 - ‘Victor Hageman’;
 - ‘Emile Vloors’;
 - ‘Eugeen Van Mieghem’;
 - ‘Walter Vaes’.

Mandaten en lidmaatschappen

- Lid Ensor Advisory Committee.
- Gastdocent Universiteit Utrecht (2009–).